

वा० रा०

॥ ७१ ॥

ज्येष्ठा उमा स्वकनिष्ठापत्यत्वात्स्वापत्यवन्मानयिष्यतीत्यर्थ इति कतकस्तन्न पूर्वगंगाया एव ज्येष्ठत्वोक्त्या तेन विरोधात् ॥ तस्माज्ज्येष्ठा गंगा स्वकनिष्ठो मापत्यत्वा न्मानयिष्यतीत्यर्थः ॥ उमा शिवसंयोगेन च्युते रेतो रजोभ्यामुत्पत्तेरु मापत्यत्वं अतएवाह ॥ उमाया इति ॥ तत् स्वापत्यसंमाननं ॥ ८ ॥ ९ ॥ कैलासपर्वतंगत्वेत्यन्वयः ॥ १० ॥ समाधत्स्व कुरु ॥ महातेज इति संबुद्धिः ॥ शैलपुत्र्यांगंगायां ऐशं तेजः उत्सृजेत्यन्वयः ॥ ११ ॥ प्रतिज्ञाय तथा करोमीति प्रतिज्ञाय ॥ इदं गर्भधारणं देवतानां प्रियमित्यन्वयः ॥ १२ ॥ दिव्यरूपं आधारयत् स्रोतो रूपं मुक्तेति शेषः ॥ तस्यामहिमां दिव्यरूपं वैभवं ॥ सः ऐश्वरतेजो राशिः पारदः ॥ अवशीर्यत शीर्णः उत्तमस्त्रीदर्शने रसेश्वरस्य तद्रूपाय उच्छंलद्वि

ज्येष्ठा शैलेन्द्रदुहिता मानयिष्यति तं सुतं ॥ उमायास्तद्वहुमतं भविष्यति न संशयः ॥ ८ ॥ तच्छ्रुत्वा वचनं तस्य कृतार्थारघुनंदन ॥ प्रणिपत्य सुराः सर्वे पितामहमपूजयन् ॥ ९ ॥ ते गत्वा परमं रामकैलासं धातुमंडितं ॥ अग्निं नियोजयामासुः पुत्रार्थं सर्वदेवताः ॥ १० ॥ देवकार्यमिदं देवसमाधत्स्व दुताशन ॥ शैलपुत्र्यां महातेजो गंगायां तेज उरस्तृज ॥ ११ ॥ देवतानां प्रतिज्ञाय गंगामभ्येत्य पावकः ॥ गर्भधारय वैदेवि देवतानामिदं प्रियं ॥ १२ ॥ इत्येतद्वचनं श्रुत्वा दिव्यरूपमधारयत् ॥ स तस्यामहिमां दृष्ट्वा समंतादवशीर्यत ॥ १३ ॥ समंततस्तदा देवीमभ्यर्पि च तपावकः ॥ सर्वस्रोतांसि पूर्णानि गंगायारघुनंदन ॥ १४ ॥ तमुवाच ततो गंगा सर्वदेवपुरोगमं ॥ अशक्ताधारणे देवतेजस्तव समुद्धतं ॥ १५ ॥ दत्तमानाग्निना तेन संप्रव्यथितचेतना ॥ अथाब्रवीदिदं गंगां सर्वदेवदुताशनः ॥ १६ ॥ इहैव ते पार्श्वे गभोयि सन्निवेश्यतां ॥ श्रुत्वा त्वग्निवचो गंगा तं गर्भमतिभास्वरं ॥ १७ ॥

तेजस्तुक्तवानित्यर्थः ॥ १३ ॥ अभ्यर्पि च तेति रसेश्वरेणेति शेषः ॥ स्रोतांसि नाड्यः ॥ १४ ॥ पुरोगमः पुरोयायी हितकरश्च ॥ तव आग्नेयेन तेजसा संबंधात् समुद्धतं अत्युग्रं तेजः शैवं यतोऽतस्तस्य धारणेऽहमशक्तेत्यन्वयः ॥ १५ ॥ संप्रव्यथितचेतना अस्मीति शेषः ॥ सर्वदेवदुताशनः सर्वदेवोद्देशेन द्रुतस्य भक्षकः ॥ १६ ॥ सन्निवेश्यतां स्थाप्यतां ॥ १७ ॥

वा० कां०

॥ ७१ ॥